

ਕਵਿਤਾ ਪ੍ਰਤਿਭਾਵ ਦੀ ਨਹੀਂ ਅਨੁਭਵ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

ਡਾ.ਸੁਰਜੀਤ ਹਾਂਸ

ਗੁਰਮੀਤ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਸਰਵਰਕ ਜਿੰਨੀ ਸੋਹਣੀ ਹੈ। ਉਹਦੇ ਵਿੱਚ ਵਿਧ ਕਵੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਜੋ ਚੁੰਢੀਆਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਰੰਡੇਪਾ ਕੱਟਣ ਦਿੱਤਾ। ਕਵੀ ਦੀ ਪਰਖ ਉਹਦੇ ਅਲੰਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਹਕੀਮ ਅਰਸਤੂ ਅਨੁਸਾਰ। ਐਪਰ ਗੁਰਮੀਤ ਵਿੱਚ ਅਲੰਕਾਰਾਵਲੀ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਕਰੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਲੰਕਾਰਾਵਲੀ ਆਵਰਦ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਵੀ ਆਮਦ ਨੂੰ ਉਡੀਕਦਾ ਧਿੰਗੋਜ਼ੋਰੀ ਲਿਖੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਮਸਲਨ 'ਚੰਦ ਕਿਸਤੀ 'ਤੇ ਦਰਿਆ', 'ਨਬਜ਼'।

ਕਵਿਤਾ ਪ੍ਰਤਿਭਾਵ ਦੀ ਨਹੀਂ ਅਨੁਭਵ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਨੈਤਿਕ ਵਿੱਦਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਕਤਲ ਨੂੰ ਮਾੜਾ 'ਤੇ ਕੋਈ ਚੰਗਾ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਤਲ ਦਾ ਵਰਨਣ, ਇਹਤੋਂ ਉਪਜਿਆ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਕਵਿਤਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰਖਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ 'ਤੇਰੇ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ', 'ਮੌਤ ਦਾ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ' 'ਤੇ 'ਆਸਥਾ'।

ਜੋਬਨ ਅਰੰਭ ਫਲਾਸਫੀ ਆਪਣੇ ਵੇਲੇ ਤਾਂ ਬੜੀ ਡੂੰਘੀ ਲਗਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਹੁੰਦੀ ਐਵੇਂ ਐਵੇਂ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਜੋਬਨ ਰੁੱਤ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਮੈਂ ਕੇਵਲ 'ਪੈਂਡਾ ਨਹੀਂ ਮੁੱਕਿਆ' ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਆਸ ਹੈ ਗੁਰਮੀਤ ਕਿਸੇ ਦਿਨ ਪਕੜ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵੀ ਲਿਖੇਗਾ।

'ਝਖੇੜਾ' ਅੱਛਾ ਲਫਜ਼ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਸਹੇਜਣ(75), ਚੀਘਣ(69), ਤੜੀਪਾਰ(60) ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਈ।

ਭਾਵੇਂ ਰੂਪ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਹੈ, ਪਰ ਚੁੱਪ, ਚੁੱਪ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ, ਚੁੱਪ ਤੋਂ ਚੁੱਪ ਤੱਕ ਦੇ ਸਫ਼ਰ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਤਾਂ ਕੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਫਲਸਫਾ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਉਹਨਾ ਬਾਰੇ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗਤ-ਦਰਸ਼ਨ ਚੁੱਪ ਤੋਂ ਅਲਾਪ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹਨ।